

Δεσμευτική η απόφαση του Α.Π.

Οι νομικοί αποφαινόμενοι ότι η απαγόρευση ισχύει για όλες τις τράπεζες και τους καταναλωτές

Απόλυτα δεσμευτική είναι - σύμφωνα με τους νομικούς - για όλες τις τράπεζες η εφαρμογή της απόφασης του Αρείου Πάγου (1219/01) που θεωρεί καταχρηστικούς 10 όρους των συμβάσεων πιστωτικών καρτών και απαγορεύει την επιβολή επιτοκίων μεγαλύτερων του 9,25% (όσο δηλαδή είναι το «δικαιοπρακτικό επιτόκιο» που συμφωνείται σε δάνεια μεταξύ ιδιωτών).

Η δεσμευτικότητα της αρεοπαγτικής απόφασης, που παράνομα δεν εφαρμόζεται μέχρι σήμερα από τις τράπεζες, επισημάνθηκε από πλειάδα έγκριτων νομικών, που συμμετείχαν προ 10ήμερου σε συνέδριο της νεοσύστατης «Ένωσης Δικαίου Προστασίας Καταναλωτών», όπου προήδρευσε ο πρόεδρος του Αρείου Πάγου Στ. Μαθίας. Εκεί υπογραμμίστηκε η δυνατότητα των πολιτών να αξιώσουν δικαστικά από τις τράπεζες όχι μόνο να τους επιστρέψουν τα «αχρεωστήτως καταβληθέντα» (με τα υψηλότερα επιτόκια) αλλά και να τους αποζημιώσουν για την αντισυμβατική συμπεριφορά τους. Προς την κατεύθυνση άλλωστε αυτή συνηγορεί και το γεγονός ότι έχουν διαταχθεί δύο εισαγγελικές έρευνες, προκειμένου να διαπιστώσουν αν από την άρνηση των τραπεζών να «κατεβάσουν» τα επιτόκια στο 9,25% στοιχειοθετείται το ποινικό αδίκημα της αισχροκέρδειας και της τοκογλυφίας.

Πώς ξεκίνησαν οι έρευνες

Η πρώτη εισαγγελική έρευνα ξεκίνησε με παραγγελία του αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Α. Βασιλόπουλου ύστερα από μνηστήρια αναφορά του Τ. Χριστοδουλόπουλου (πρόεδρου της Ένωσης Καταναλωτών και Δανειοληπτών) και άλλων μεμονωμένων καταναλωτών και διενεργείται από τον εισαγγελέα Πρωτοδικών Κ. Ντογιάκο. **Τη δεύτερη έρευνα προκάλεσαν οι δηλώσεις του γ. γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου Σ. Κοσμίδη στο συνέδριο «για την προστασία του καταναλωτή στις τραπεζικές συναλλαγές», όπου επέκρινε την άρνηση των τραπεζών να συμμορφωθούν προς τον ΑΠ, το φαινόμενο των παραπλανητικών διαφημίσεων κ.λπ. Την προκαταρκτική εξέταση διενεργεί ο εισαγγελέας Δ. Παπαγεωλόπουλος.**

Η αρεοπαγτική απόφαση, πέρα από την επισήμανση της καταχρηστικότητας των όρων για τα «έξοδα κίνησης» στους μικρούς λογαριασμούς, την προμήθεια στις αναλήψεις, τη μονομερή αύξηση των επιτοκίων, των επίσιων συνδρομών και των συμβάσεων, «ξεκαθαρίζει» το τοπίο για τα επιτόκια, τονίζοντας ότι:

Τα τραπεζικά επιτόκια είναι σήμερα κατά κανόνα ελευθέρως διαπραγματεύσιμα και το ισχύουν γι' αυτά καθεστώς δεν συνοδεύεται από τη θέσπιση ανώτατων ορίων. Η ε-

πέμβαση του νομοθέτη περιορίζεται στη ρύθμιση των εξωτραπεζικών μόνο επιτοκίων.

Τα εξωτραπεζικά επιτόκια (ο.σ. σήμερα 9,25%) παρά τον περιορισμό τους στις εξωτραπεζικές συναλλαγές δεν παύουν να έχουν γενικότερη κοινωνικοοικονομική σημασία και να αφορούν και τις τραπεζικές συμβατικές σχέσεις.

Ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος στην ελεύθερη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων, είναι η συμπίεσή τους κάτω από τα όρια των εξωτραπεζικών. Έτσι, η συμφωνία για επιτόκια που υπερβαίνουν τα ανώτατα αυτά όρια, δεν παύει να απαγορεύεται από τον νόμο και συγκεκριμένα το άρθρο 281 του Αστικού Κώδικα (ο.σ. αναφέρεται στις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, απαγορεύοντας την καταχρηστική συμπεριφορά στις συναλλαγές).

Ο καθηγητής ΑΕΙ Στ. Κουσουλής επισήμανε στη διάρκεια του συνεδρίου ότι η 1219/01 απόφαση του ΑΠ ισχύει έναντι όλων και ό,τι κρίθηκε παράνομο, είναι παράνομο έναντι όλων των τραπεζών και όλων των καταναλωτών. Και δεν μπορεί πλέον να αμφισβητείται από άλλες τράπεζες.

Αν ωστόσο συνεχιστεί η εφαρμογή των καταχρηστικών όρων, ο καταναλωτής μπορεί να προσφύγει στο Μονομελές Πρωτοδικείο ζητώντας χρηματική κύρωση για την τραπεζική για απειθεια με απειλή προσωπικής κράτησης, ενώ μπορεί με αγωγή να αξιώσει την επιστροφή των ποσών που αδικαιολόγητα χρεώθηκε.

Ο καθηγητής ΑΕΙ Ι. Καράκωστας, συμφωνώντας με τις απόψεις αυτές, συμπλήρωσε ότι από την αντισυμβατική αυτή συμπεριφορά της τράπεζας, μπορεί να γεννηθεί και υποχρέωσή της για αποζημίωση του καταναλωτή. Ο καθηγητής ΑΕΙ Σπ. Ψυχομάνης χαρακτήρισε αντισυνταγματικό το διαχωρισμό των ανώτατων ορίων μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων, τονίζοντας ότι οφείλουν να είναι κοινά.

Πρόσθεσε δε ότι η δυνατότητα των τραπεζών να διαμορφώνουν ελεύθερα τα επιτόκια χορηγήσεων, αποβλέπει προφανώς στη συμπίεσή τους σε επίπεδα κατώτερα των ανώτατων ορίων των εξωτραπεζικών (δικαιοπρακτικών).

Κάθε υπέρβαση των ορίων αυτών αποτελεί για τον πανεπιστημιακό καθηγητή απαγορευμένη, καταχρηστική άσκηση δικαιώματος που επιφέρει ακυρότητα της συμφωνίας για το υπερβάλλον επιτόκιο. Η καταβολή των αντιστοιχούντων τόκων (δηλαδή των επιπλέον) μπορεί να απαιτηθεί από τον καταναλωτή ως αδικαιολόγητος πλουτισμός της τράπεζας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ

ΕΘΝΟΣ

23.6.02